

Eye Care Foundation voorkomt onnodige blindheid

Kennisoverdracht én –uitwisseling in ontwikkelingslanden

Oogarts Coen Koppert verbleef afgelopen maand in Moshi, Tanzania, om les te geven aan oogartsen in opleiding. Hij is vrijwilliger namens de Eye Care Foundation (ECF), die actief is in Aziatische en Afrikaanse landen waar een gebrek aan oogartsen heerst.

Koppert beoefent zijn specialisme niet meer in de praktijk, maar is nog altijd actief als docent tropische oogheelkunde in Amsterdam en München. Hij leert zijn westerse toehoorders over ziektes die vooral in de tropen voorkomen, zoals rivierblindheid en andere aan armoede gebonden ziektes. „Vroeger waren veel ziektes helemaal niet zo tropisch en heersten ook bij ons, maar dankzij de komst van schoon water en loodgieters hebben wij ze weten te verbannen.” Koppert kent een gretig publiek van met name jonge artsen die in landen rond de evenaar (gaan) werken, in aanloop naar een definitieve vestiging in eigen land. Hij geeft de artsen naar elgen zeggen ballast mee, opdat ze weten wat hen te wachten staat.

Sinds jaar en dag reist Koppert naar ontwikkelingslanden om ook daar zijn expertise in te zetten. „ben ik zelf begonnen als algemeen arts in Afrika, waar ik acht jaar met mijn gezin in Kameroen woonde, uitgezonden door de Raad voor de Zending der Nederlandse

Hervormde Kerk. Daar was één oogarts op twintig miljoen mensen, waardoor ik mij als algemeen arts meer op de oogheelkunde ben gaan richten. En als je er eenmaal mee in aanraking komt, laat het je niet meer los”, vertelt Koppert gedreven.

Net terug van zijn maand in Afrika praat de deskundige uitgebreid over zijn bevindingen in het Kilimanjaro Christian Medical Centre (KCMC) in Moshi.

„ernstige oogziektes die je daar dagelijks in de spreekkamer ziet verschijnen en je doen fronzen. Per week meer dan bij ons in ruim een half jaar. En vaak komen de patiënten te laat, simpelweg wegens geldgebrek of onvoldoende transportmogelijkheid.” Koppert noemt het bijzonder dat iedereen bij het KCMC terecht kan voor een behandeling, ook zonder geld. „Je ziet daardoor echt heel arme stakkers, die van ver komen.” Het KCMC is een academisch ziekenhuis, ontstaan uit een kleine kliniek die Lutherse zendingen in 1880 oprichtten. Moshi ligt aan de voet van de Kilimanjaro, Afrika's hoogste berg, en dat maakte deze vruchtbare streek een geliefde plek voor met name Duitse zendingen en andere kolonials. Opvallend detail: wijlen Prins Claus is in de buurt van dit ziekenhuis geboren. Het hedendaagse Tanzania is een smeltkroes van volken, nationaliteiten en religies, waarbij het gros van de bevolking armoedig is. Reden voor de Foundation om zich op deze regio te richten.

Jonge artsen uit verschillende Afrikaanse

landen worden in de oogafdeling van het KCMC opgeleid tot broodnodige oogartsen, middels een op Amerikaanse maatstaven gebaseerd opleidingssysteem. „het Afrika onder de Sahara valt oogheelkundig nog enorm veel te doen. Er zijn maar weinig opleidingsklinieken en op de miljoen mensen zijn gemiddeld slechts twee oogartsen actief. Sinds zes jaar is de ECF in dit ziekenhuis inspanningen aan het verrichten dit aantal artsen te vermeerderen.” Westerse artsen helpen met name middels kennisoverdracht. „tijd dat je zelf operaties deed is voorbij, nu denken we mee in de opleiding en geven door wat handig is om te weten. Vooral voor de gepensioneerde man is dat beter”, grapt de gerenommeerde oogarts. Koppert benadrukt dat het niet alleen gaat om kennisoverdracht, maar dat de uitwisseling van kennis wederzijds is. „Je bent niet de dokter die wel even komt vertellen hoe het moet, maar wisselt

ervaringen uit. We moeten ervan af dat mensen denken dat wij alleen kennis brengen, want wat wij daar zien en leren is meer dan waardevol.” Volgens Koppert een belangrijk ontwikkelingsmoment vanwege het hedendaagse internationale samenspel, door toerisme en migratie.

Zijn meest intrigerende bevinding in Moshi noemt Koppert de wijze waarop zijn Afrikaanse collega's met eenvoudige middelen het hoofd weten te bieden aan ernstige gevallen. „ziet daar als oude rot dingen die je nog niet eerder hebt gezien en zij zijn gewoon zonder groots, geavanceerd materiaal gedwongen én in staat mensen succesvol te behandelen. Op een plek waar stroom en water ieder moment kunnen uitvallen en er geen team op de achterhand klaar staat om in te vallen, is high tech apparatuur ook te duur en kwetsbaar. Dit maakt hen bewonderenswaardig vindingrijk.”

